INFORMATIEMEMO RAAD

Kenmerk:
2024-030722

Datum b&w-vergadering:
3 december 2024

Onderwerp:
Stand van zaken vluchtelingen en statushouders

Kennis nemen van:
Informatiememo Stand van zaken vluchtelingen en statushouders

Status advies: Openbaar

Argument: (indien niet openbaar)

Portefeuillehouder:
Wethouder Karel Grimm

Betrokkenen bij voorstel extern:

Betrokkenen bij voorstel intern:
Programmamanager Vluchtelingen en statushouders
Projectleider Vluchtelingen en Oekraïense ontheemden
Projectleider Statushouders

Bijlagen:

In dit raadsinformatiememo wordt uw raad geïnformeerd over de stand van zaken van de opvang van vluchtelingen en statushouders binnen onze gemeente.

1- Vluchtelingen (Spreidingswet)
Op 27 juni van dit jaar heeft uw raad besloten de opvang van vluchtelingen conform de verplichtingen uit de Spreidingswet verder te verkennen. Dit besluit staat ook in het Plan van Aanpak (subregio Arnhem) voor de landelijke regietafel.
Spreidingswet_Gelders_plan_bijlage_subregionale_plannen_189136cb02.pdf

De huidige Minister voor Asiel en Migratie zet in op het zo snel mogelijk intrekken van de Spreidingswet. De Spreidingswet is nog steeds van kracht en dat betekent dat de gemeente Overbetuwe wettelijk verplicht is om 297 vluchtelingen op te vangen, onder wie 25 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv). Het is nog onduidelijk of en wanneer de Spreidingswet zal worden ingetrokken. Ondanks deze onzekerheid wil het college solidair zijn met de overvolle opvang in Ter Apel. Zij voelt zich verantwoordelijk om een bijdrage te leveren aan de opvang van vluchtelingen en om zo de noodsituatie in ter Apel te verlichten en de opvang van vluchtelingen menswaardig te laten verlopen.

Op 17 december a.s. bespreekt uw raad de kaders en uitgangspunten voor de locatiekeuze voor opvang van vluchtelingen in verband met de taakstelling die volgt uit de Spreidingswet. Na uw besluit hierover zal een locatie voor de opvang worden gezocht.

2- Oekraïense ontheemden
Overbetuwe heeft zich voor de opvang van Oekraïense ontheemden gecommitteerd aan de Samenwerkingsovereenkomst Regionaal Coördinatiecentrum Vluchtelingen Spreiding (RCVS) van de subregio Arnhem. Samenwerkingsovereenkomst RCVS Gelderland Midden_ (6).pdf.
De opgave om Oekraïense ontheemden op te vangen betreft een inspanningsverplichting en is dus, anders dan bij vluchtelingen (Spreidingswet) en statushouders, geen wettelijke taakstelling. Op grond van de verdeling naar inwoneraantallen omvat de inspanningsverplichting voor Overbetuwe 316 Oekraïense vluchtelingen. De gemeente vangt nu 166 Oekraïense vluchtelingen op in het Lingehotel (Elst) en op het terrein van Pactum (Zetten).

Op het moment wordt er veel gevraagd van onze gemeente op het gebied van huisvesting van bijzondere doelgroepen (waaronder vluchtelingen, statushouders en ook arbeidsmigranten). Voor de opvang en huisvesting van deze doelgroepen is een beperkt aantal locaties geschikt.
Het Rijk verstrekt gemeenten in 2025 een lagere financiële bijdrage voor het opvangen van Oekraïense vluchtelingen. Per 1 januari 2025 verlaagt zij de bijdrage van € 61,- per plek per bed naar € 44,-. Er worden gesprekken gevoerd met de huidige opvanglocaties over de te betalen vergoedingen en ook bij eventuele nieuwe opvanglocaties worden de financiële consequenties goed afgewogen. Naar verwachting zullen we als gemeente Overbetuwe in 2025 tussen 160 - 200 Oekraïense Vluchtelingen huisvesten.

Er staan momenteel 14 zogenaamde ‘derdelanders’ binnen onze gemeente geregistreerd. Deze vluchtelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning voor Oekraïne mogen in Nederland blijven, totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie een uitspraak over hun status heeft gedaan. Dit geldt niet voor derdelanders die Nederland al hebben verlaten.

3- Statushouders

De huisvesting van statushouders is landelijk een grote uitdaging. Het beperkte aanbod aan woningen speelt daarbij een grote rol. Ook in Overbetuwe is het lastig om de aantallen statushouders die zij moet huisvesten daadwerkelijk onderdak te kunnen bieden. Bij het huisvesten van statushouders werken wij als gemeente samen met de woningcorporaties en andere maatschappelijke partners om die wettelijke taakstelling zo goed mogelijk te realiseren. Zo ook met de andere gemeenten in de Groene Metropoolregio Arnhem – Nijmegen.

In de 2e helft van 2024 is er een inhaalslag gemaakt in het terugbrengen van de achterstand in de huisvesting van statushouders. De taakstelling en realisatie per 15-11-2024 met betrekking tot statushouders is samengevat in onderstaande tabel:

Achterstand Taakstelling 2023	Taakstelling 1ste helft 2024	Taakstelling 2de helft 2024	Totaal taakstelling 2024	Gerealiseerd 2024	Restant Taakstelling 2024	Nog verwachte nareizigers mét woning in Q4 2024 (100% zeker)	Restant Eind 2024
33	51	47	**131**	86	- 45	11	**-34**

De provincie heeft de gemeente Overbetuwe in augustus van dit jaar opdracht gegeven de taakstelling voor de 2de helft van 2024 (huisvesting 47 statushouders) in elk geval te halen om de achterstand niet op te laten lopen. De portefeuillehouder heeft hier samen met de woningcorporaties extra inspanningen in gedaan. Hierdoor is niet alleen de achterstand van 2024 niet verder opgelopen, maar zelfs op één na ingehaald. Zie onderstaande tabel over de 2e helft 2024.

Taakstelling 2de helft 2024	Gerealiseerd 2de helft 2024	Verwachte nareizigers mét woning in Q4 2024 (100% zeker)	Verwachte realisatie 2de helft (100%)	Positief tov taakstelling 2de helft 2024
47	49	11	60	+13

De taakstelling voor de 1e helft van 2025 komt uit op 48 statushouders. De te huisvesten statushouders zullen komend jaar vooral bestaan uit alleengaande en alleenstaande statushouders. Dit bemoeilijkt de huisvesting in de toch al zo krappe woningmarkt. Niet alleen zijn er méér woningen nodig, maar vooral meer kleinere woningen. Om deze grote uitdaging, zeker als de huisvesting van statushouders verplicht blijft, ook in de toekomst het hoofd te kunnen bieden zijn extra stappen nodig. Te denken valt aan vormen van woningsplitsing of woningdeling door de gemeente, woningcorporaties en maatschappelijke partners. De gemeente zet hier de komende tijd met maatschappelijke partners op in. Het bieden van voldoende huisvesting blijft niettemin door verschillende factoren (o.a. netcongestie, de druk op zorg en onderwijs en het gebrek aan passende huurwoningen in de sociale huursector) een uitdaging.

Communicatie

De gemeenteraad wordt tussentijds op de hoogte gehouden van actualiteiten en ontwikkelingen.

Behandelend adviseur voor technische vragen Gerard Olthof, tel.: 0681122999, e-mail: g.olthof@overbetuwe.nl

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester,

D.C. van Eeten

R.P. Hoytink-Roubos